

Pokrok v policejní spolupráci v legislativním období 2014 - 2019: role Evropského parlamentu

(Police cooperation achievements during the legislative term 2014 - 2019: the role of the European Parliament)

Zdroj:

http://www.europarl.europa.eu/thinktank/cs/document.html?reference=IPOL_BRI%282019%29621912

Autor: Generální ředitelství pro vnitřní politiky Unie, Ředitelství pro občanská práva a ústavní záležitosti (Kristiina Milt)

Úvod

Efektivní policejní spolupráce je klíčovým krokem k vytvoření evropského prostoru Prostor svobody, bezpečnosti a práva založeného na respektu základních práv. V praxi se tato spolupráce orientuje zejména na závažné zločiny a terorismus. Kooperace je ukotvena v článku 87 – 89 Smlouvy o fungování EU (TFEU). Dokument představuje nejdůležitější kroky provedené EU ke zlepšení spolupráce mezi roky 2014 až 2019.

Hlavní legislativní akty týkající se policejní spolupráce

Následující legislativa byla přijata řádným postupem EU:

- Nařízení EU 2015/2219 o Agentuře EU pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL).
- Směrnice EU 2016/681 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti.
- Nařízení EU 2016/794 o Agentuře EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol).
- Nařízení EU 2018/1726 o Agentuře EU pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA).
- Nařízení EU 2018/1862 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech.
- Evropský parlament přijal postoj k Nařízení EU o stanovení rámce pro interoperabilitu mezi informačními systémy EU v oblasti soudní spolupráce, azylu a migrace.
- Evropský parlament přijal postoj k Směrnici EU o stanovení pravidel usnadňující využívání finančních a jiných informací k předcházení, odhalování, vyšetřování nebo stíhání některých trestných činů.
- Evropský parlament přijal postoj k Nařízení EU o posílení bezpečnosti průkazů totožnosti občanů EU a dokladů o pobytu vydaných občanům.

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořechovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

- Evropský parlament přijal postoj k Nařízení o uvádění prekurzorů výbušnin na trh a o jejich používání.

Následující legislativa se v současnosti projednává řádným postupem EU:

- Evropský parlament přijal legislativní usnesení o Nařízení EU o založení Fondu vnitřní bezpečnosti. Jednání jsou naplánována na příští parlamentní období.
- Výbor Evropského parlamentu Občanské svobody, spravedlnosti a vnitřních věcí (LIBE) přijal usnesení o zřízení systému „Euroda“ pro porovnávání otisků prstů.
- Evropská komise v lednu podala návrh na Nařízení EU o stanovení podmínek přístupu k dalším informačním systémům EU.
- Evropský parlament přijal legislativní usnesení o Nařízení EU o předcházení šíření teroristického obsahu online. Jednání jsou naplánována na příští parlamentní období

Následující legislativa byla v minulosti přijata Radou:

- Rámcové rozhodnutí Rady 2002/465/JHA o společných vyšetřovacích týmech.
- Rámcové rozhodnutí Rady 2006/960/JHA o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států EU.
- Rozhodnutí Rady 2008/615/JHA o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti.
- Rozhodnutí Rady 2008/617/JHA o zlepšení spolupráce mezi zvláštními zásahovými jednotkami členských států Evropské unie v krizových situacích.

Evropský parlament přijal v rámci konzultačního postupu několik legislativních usnesení:

- Legislativní usnesení k návrhu rozhodnutí Rady o zahájení automatické výměny údajů s ohledem na daktyloskopické údaje (Otisky prstů) v Dánsku.
- Legislativní usnesení k návrhu rozhodnutí Rady o automatizované výměně údajů s ohledem na údaje o DNA na Slovensku, v Portugalsku, Lotyšsku, Litvě, České republice, Estonsku, Maďarsku, na Kypru, v Polsku, ve Švédsku, na Maltě a v Belgii.
- Legislativní usnesení k návrhu rozhodnutí Rady o zahájení automatizované výměny údajů o údajích o registraci vozidel v Portugalsku.

Hlavní mezinárodní dohody týkající se policejní spolupráce

Podepsání dohody mezi EU-USA, EU-Austrálie a EU-Kanada o jmenné evidenci cestujících (PNR). Tyto dohody zajistí výměnu informací z PNR při vysokém stupni ochrany osobních informací.

Program EU-USA o pro sledování financování terorismu zajistí výměnu informací pro vyšetřování v této oblasti.

Policejní spolupráce v usneseních parlamentu

Následující usnesení Evropského parlamentu řeší policejní spolupráci:

- Usnesení ze dne 9. července 2015 o Evropském programu pro bezpečnost
- Usnesení ze dne 29. října 2015 o opatřeních v návaznosti na usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. března 2014 o hromadném elektronickém sledování občanů EU
- Usnesení ze dne 25. listopadu 2015 o předcházení radikalizaci a náboru evropských občanů do teroristických organizací
- Usnesení ze dne 25. října 2016 o boji proti korupci a dalších krocích v návaznosti na usnesení CRIM
- Usnesení ze dne 12. prosince 2018 o závěrech a doporučeních Zvláštního výboru pro terorismu
- Usnesení ze dne 28. března 2019 o situaci v oblasti právního státu a boje proti korupci v EU, konkrétně na Maltě a na Slovensku

Agentury pro policejní spolupráci

Hlavní přínos ze strany agentur EU měl v této oblasti Europol, který podporuje členské státy v boji proti závažné kriminalitě a terorismu. Hlavní událostí pro Europol bylo nové Nařízení EU 2016/794 o Europolu, které vešlo v účinnost v květnu 2017. Europol také založil několik specializovaných jednotek:

- Evropské centrum pro boj proti kyberkriminalitě (EC3);
- Evropské centrum proti pašování migrantů (EMSC);
- Evropské protiteroristické centrum (ECTC);
- Koordinační koalice zločinu duševního vlastnictví (IPC3);
- FIU.net je počítačová síť podporující Finanční zpravodajské jednotky (FIU) v boji proti praní peněz a terorismu;
- Internetová referentská jednotka EU (EU IRU) hledá a vyšetřuje škodlivý obsah na internetu.

Europol vydal následující zprávy týkající se politického cyklu a stanovení priorit:

- Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA);
- Zpráva o situaci a vývoji terorismu v EU (TE-SAT);
- Hodnocení rizik organizovaného zločinu na internetu (IOCTA).

Aby se zajistila větší odpovědnost Europolu, byla vytvořena Společná parlamentní kontrola Europolu (JPSG), která monitoruje aktivity Europolu, zda-li plní svoje úkoly. Zatím proběhly čtyři schůze JPSG a další se plánuje na září 2019.

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

Parlament přijal několik usnesení týkající se Operativních a strategických dohod o spolupráci Europolu:

- Usnesení ze dne 12. dubna 2016 o strategické spolupráci mezi Brazílií a Europolem;
- Usnesení ze dne 22. listopadu 2016 o operativní a strategické spolupráci mezi Ukrajinou a Europolem;
- Usnesení ze dne 14. prosince 2016 o operativní a strategické spolupráci mezi Gruzíí a Europolem;
- Usnesení ze dne 14. února 2017 o seznamu třetích států a organizací, se kterými Europol uzavře dohody;
- Usnesení ze dne 27. dubna 2017 o operativní a strategické spolupráci mezi Dánskem a Europolem.

V červenci 2018 parlament přijal usnesení o vyjednávání o výměně informací s Tureckem, Alžírskem, Egyptem, Marokem, Tuniskem, Libanonem, Izraelem a Jordánském.

Další agentury pomáhají EU ve zlepšení spolupráce. Jedná se zejména o:

- Agenturu EU pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) publikovala Posouzení strategických potřeb EU v oblasti odborného vzdělávání (EU-STNA), která identifikuje priority v oblasti vzdělávání zástupců orgánů činných v trestním řízení.
- Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI) usnadňuje, podporuje a posiluje koordinaci operativních opatření členských států EU týkajících se vnitřní bezpečnosti EU.
- Středisko EU pro analýzu zpravodajských informací (EU INTCEN).
- Policejní spolupráce mimo hranice EU je zejména koordinovaná pomocí INTERPOLU. Všechny členské země jsou součástí INTERPOLU.

Nástroje na podporu politik založených na důkazech

Parlament během sledovaného období uskutečnil řadu schůzek a konferencí, kde odborníci diskutovali a poučili evropské zástupce o problematice organizovaného zločinu, terorismu a policejní spolupráce. Parlament vyslal delegace do relevantních zemí a organizací k získání informací o praxi policejní výměny informací.

Oddělení parlamentu pro práva občanů a ústavní záležitosti společně s Výzkumnou službou Evropského parlamentu (EPRS) vydaly řadu studií na následující témata:

- Americký právní systém ochrany údajů v oblasti vymáhání práva. Záruky, práva a opravné prostředky pro občany EU;
- Srovnání právních předpisů USA a EU o ochraně údajů pro účely vymáhání práva;
- Politiky EU v oblasti boje proti terorismu: význam, soudržnost a efektivita;
- Právní rámce pro hackování donucovacích orgánů: identifikace, hodnocení a srovnání postupů;

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

- Boj proti teroristické rétorice;
- Politiky a zákony EU a členských států týkající se osob podezřelých z terorismu a trestných činů;
- Náklady na absenci společného řešení EU v boji proti terorismu;
- Návrat zahraničních bojovníků do EU;
- Přeshraniční výměna a srovnání údajů DNA v kontextu Prümského rozhodnutí;
- Vztahy EU a UK po jejím odchodu: možnosti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech;
- Budoucnost EU a UK vztahu: možnosti v oblasti ochrany osobní údajů při obecné zpracovatelské činnosti a pro účely vymáhání práva.

Co bude následovat

Většina prozatím nepřijaté legislativy se bude projednávat až po květnových volbách. Dokument předpokládá, že role Evropského parlamentu v dalším období bude spočívat spíše v představování opatření k monitorování implementace legislativy, která byla v tomto legislativním období přijata a vytvořena.